

μπορεί ναχε σκοπό, ἄ ζούσε—καθώς γράφουν οἱ φημερίδες—να χύσει σπύτια (πού δὲν τῆ- χυσε δσον καιρὸ ζούσε) γιὰ τοὺς φτωχοὺς καὶ νὰ σηκώσει τὸ Διεθνῆ Ἐλεγχὸ μὲ τὰ ἴ- δια τὰ χέρια του, σὰν ἄλλος Ἡρακλῆς, ξε- ντροπιάζοντας ἔτσι τὸ Ἔθνος, μπορεῖ νὰχε κά- νει ἢ νὰ πρόκειτο νὰ κάνει τόσα κ' ἄλλα τόσ' ἀκόμα, μὰ καὶ ἕστερ' ἀπ' ὅλα αὐτὰ, τὸ στενό- μας τὸ μυαλό δὲν μπορεῖ νὰν τὸ χωρέσει πὼς ὁ θάνατος τοῦ διευθυντῆ τῆς Ἀθηναϊκῆς Τράπεζας εἶναι ἐθνικὴ συφορὰ, καθὼς τὸν χαρακτήρισαν οἱ φημερίδες καὶ καθὼς ἀ- γωνιστήκανε λυσσασμένα νὰ μᾶς κάνουνε νὰν τὸ πιστέψουμε.

Βέβαια, λυπᾶται κανεὶς γιὰ τὸν ἄνθρωπο πού ἐνῶ εἶταν καμωμένος νὰνεβάσει τὸ βίος του σὲ ἑκατὸ ἑκατομμύρια, πέθανε πρὶν προφτάσει νὰν τὰ κάνει, οὔτε κἀν πενήντα. Βέβαια, μὲ τὸ θάνατο του ζημιώθηκε καὶ ἡ Τράπεζα τῶν Ἀθηνῶν, καὶ ἡ Ἐνιαία, ἴσως καὶ μερικοὶ ἀ- θρώποι, σὰν τὸν Ἰμπρατῆ λ. χ. καὶ σὰ μερι- κὲς ἄλλες προσιονόμυγες πού περιτριγυρίζουν κάθε φιλόδοξο πλούσιο θυμιατίζοντάς τονε ἀπὸ τὸ πρῶτ' ὡς τὸ βράδι γιὰ ν' ἀρπάξουν κανένα κόκκαλο. Βέβαια, λυπᾶται κανεὶς τὸν τραπε- ζιτῆ καὶ τὸν πατριώτη καὶ τὸν οικογενειάρχη, μὰ λυπᾶται σύγκαιρα καὶ τὸ Ἔθνος πού θε- λήσανε νὰ μᾶς τὸν παραστήσουν οἱ φημερίδες πὼς συνεδέει τὴ ζωὴ του μὲ τὴ ζωὴ ἐνὸς τραπεζίτη ἢ ἐνὸς οἰκονομολογοῦ ταλαρᾶ.

Ἐχει κ' ἔχει ἐθνικοὺς εὐεργέτες, μὲ τὴν πλατιά κ' ἀγνή σημασία τῆς λέξης, ἢ Ἑλλάδα κ' ἄς μὴν τοὺς ξέρει κ' ἄς μὴ θελήσει νὰν τοὺς μάθει ποτέ. Ἐχει τοὺς παληκαράδες ἐκείνους πού πάνε καὶ σκοτώνονται στὴ Μακεδονία, χωρὶς νὰ ὑπολογίζονε σὰν τραπεζίτες, πόσο θὰ κερδίουν ἀν τύχει καὶ δὲ σκοτωθοῦν. Ἐ- χει τοὺς ἄλλους τοὺς παληκαράδες τῆς Σκέ- ψης καὶ τῆς Ἰδέας, πού δουλεύονε παράμε- ρα, πού θρόφονται πίνοντας τὸ ἴδιο τὸ αἷμα τους, πού ζοῦνε μοναχὰ μ' ἕναν εὐγενικό πόθο, νὰ προσφέρουν κάτι διαλεχτὸ στὴν πατρίδα τους, ἕνα βιβλίον, ἕνα ποίημα, ἕνα τραγούδι, γιὰ νὰ παρουσιάσουν ἔτσι τὴν πατρίδα τους ζωντανή στὰ μάτια τοῦ κόσμου. Ἐχει τοὺς Παλαμάδες τῆς πού τὴ δοξάζουν, ἔχει τοὺς Ματσουκῆδες πού τὴν τιμοῦν, ἔχει τοσούτους ἄ- λλους ἀκόμα, εἴτε ἀθρώπους τῆς πέννας εἴτε ἀ- θρώπους καὶ τοῦ παρᾶ—γιατὶ ὄχι;—πού δὲν τῆς πετᾶνε ἕνα ψιχουλό γιὰ ψυχικό, μὰ τῆς ἀ- φιερώνουν τὴ ζωὴ τους, τὴ δουλιὰ τους, τὸ αἷμα τους. Εὐτόχησε κοντὰ σ' αὐτοὺς νὰχε κ' ἕναν Ψυχάρη. Κι ὅταν ἕνα ἔθνος ἔχει τόσες γε- ρὲς κολώνες, δὲ γκρεμίζεται ἀν τοῦ πεθάνει ἕ- νας Περματίζογλου—κ' εἶναι ντροπὴ, ἐθνικὴ ντροπὴ, νὰν τὸ παρουσιάζονε γκραβαρικώ- τατα στὸν κόσμο γονατισμένο γύρω στὸν τάφο ἐνὸς τραπεζίτη.

Η ΚΑΛΥΤΕΡΗ

κρίση γιὰ τὰ περίφημα καθαρευουσιάνικα μακαρόνια τοῦ κ. Κλαίοντα Ραγκαβῆ πού τὰ σεβίρησε ὁ φι- λολογικὸς ἀρχιμάγερρας κ. Ἀγγ. Βλάχος στὸ Βασι- λικὸ θέατρο μὲ τὸν τίτλο «Δούκισσα τῶν Ἀθηνῶν», δημοσιεύτηκε στὴν «Ἀκρόπολη» τῆς περασμένης Δευτέρας καὶ εἶναι ἡ ἀκόλουθη:

«ΔΗΛΩΣΙΣ

Εὐρὼν τὴν «Δούκισσαν» τῶν Ἀθηνῶν ὡς τὸ μόνον ἀποτελεσματικὸν κατὰ τῆς ἀθηνιαίας φάρμακον, ἐκφράζω καὶ δημοσίᾳ τὴν εὐγνωμο- σύνην μου πρὸς τὸν διαπρεπῆ ἰατρὸν—ὑπνολό-

γον κ. Κλ. Ραγκαβῆν, ὅστις μὲ ἐθεράπευσεν ἀπὸ ἀθηνιαίων ἐναντίον τῆς ὁποίας δὲν ἴσχυσαν οὐδὲ τὰ δραστηκώτερα ναρκωτικά. Τ. Σς».

Η ΑΘΗΝΑ

γελάει ἀκόμα μὲ τὶς ρητορικὰς μπουρμπουλῆθρες τοῦ Λεβίδη πού, ὡς Πρόεδρος τῆς Βουλῆς, ἀνάγγειλε στοὺς βουλευτάδες τὸ θάνατο τοῦ Περματίζογλου κ' ὡς πρόεδρος τῆς Βουλῆς καὶ ρητόρησε καταθέτον- τας τὸ στεφάνι στὸ νεκρὸ του.

Οὔτε ὁ Μιστριώτης δὲ θὰν τάλεγε ἔτσι ἀστεία καθὼς τάπε ὁ Λεβίδης.

«Καὶ κούφη σοὶ ἡ γῆ τῆς Ἀττικῆς, ἧς βουληφόρος ἐτύγχανες ὢν».

Κουφὴ βέβαια ἐτύγχανεν ἡ γῆ τῆς Ἀττικῆς, γιὰτὶ ἀλλιώτικα θῆνοιγε πελώριο τὸ στόμα τῆς νὰ καταχωριάσει τὴ ρητορικὴ αὐτὴ λεβίθα.

Μιὰ μοναχὰ δικαιολογία χωράει, μὲ μεγάλο κό- πο πάντοτε, σ' αὐτὰ τὰς-εἶα πὼς ὁ Λεβίδης μιὰ καὶ μιλοῦσε σὲ πεθαμένο δὲν μπορούσε παρὰ πεθαμέ- νες λέξεις νὰ μεταχειριστεῖ. Μὰ κ' ὅτα μιλάει μὲ ζωντανούς;

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

τῆς Ἀχλαῖος βγήκε ἀπὸ τὴ φυλακὴ κ' ὄλεσε οἱ φη- μερίδες γράφονε πὼς γι' αὐτὴ τὴ δουλιὰ ἐνέργησε ὁ Τσάρος. Οἱ ἴδιες οἱ φημερίδες δὲν εἶναι λίγες μέρες πού γράφανε πὼς ἡ Ρουσία μᾶς πολεμάει λυσσασμέ- να στὰ ἐθνικὰ ζητήματα. Κι ὁ κοσμάκης πού θρέφε- ται μὲ τὴ φῆμα αὐτὴ διπλωματικὴ θροσὴ δὲν ξέρει τί τοῦ γίνεται καὶ τί νὰ πιστέψει. Ἡ γνώμη μας εἶναι νὰ μὴν πιστεύει ποτέ τίποτα μὰ νὰ κοιτάζει τὴ δουλιτσα του, ἀφίνοντας τὴ διπλωματία στοὺς δι- πλωμάτες καὶ στὸ Γιάνναρο τῆς «Ἑσπερινῆς».

Ο ΙΣΚΙΟΣ ΤΟΥ ΠΕΘΑΜΕΝΟΥ*

Π. Σοῦ δόθηκε ἀφορμὴ, Στέφανε, νὰ μελετή- σης τὸ χαρακτήρα ἢ καλύτερα τὴν ψυχὴ τῆς Εἰνῆς;

ΣΤ. Ναι...δηλαδή ἡ στενὴ γνωριμία μου μ' ἑσᾶς, ἀπὸ τὴν καλοσύνη τῆς κυρίας Ἄνας νὰ μὲ μπάση στὸ σπῆτι σας...

ΑΝ. Κι ἀπὸ τοῦ Παύλου τὴν καλοσύνη.

ΣΤ. Ναι· μὰ σ' ἑσᾶς ἐγὼ ὁ ὄρφανός βρήκα μιὰ δευτέρη μητέρα. Ἡ ἀθῶα ἐμπιστοσύνη ποῦδειξε πάν- τοτε σ' ἐμένα ἢ Εἰνῆ, ὅλ' αὐτὰ, νομίζω, μοῦδιναν κάποιαν εὐκαιρίαν νὰ προσέξω τὸ χαρακτήρα τῆς ἢ καλύτερα τὴν ψυχὴ τῆς. Κ' ἔτσι θαρρῶ, πὼς ἐ- νοίωσα, ὅτι τὸνεῖρό τῆς εἶναι ὄνειρο...

Π. Πιστεύεις, Στέφανε, ὅτι αὐτὸ εἶναι ὄλο κεί- νο πού θέλεις νὰ πῆς; Δὲ τὴ μελέτησες βαθύτερα τὴν ψυχὴ τῆς;

ΑΝ. Παῦλο!

Π. Τί εἶναι, Ἄνα;

ΑΝ. Τίποτα· μὰ θαρρῶ, πὼς δὲν εἶναι ὁμιλία αὐτὴ πού ἀνοίξαμε. Θὰ κάνουμε τώρα τὴν ψυχολο- γία τῆς Εἰνῆς;

Π. Γιατὶ ὄχι; δὲν πιστεύω νάχη κ' ὁ Στέφα- νος ἀντίθετη γνώμη.

ΣΤ. Κύριε Παῦλο, ὑποθέτω, ὅτι μέσα στὰ λό- για σας κρύβεται κάτι ἄλλο, πού ἐγὼ δὲν ἔχω τὸ δικαίωμα νὰ τὸ μαντέψω.

Π. Σωστά· μὰ γι' αὐτὸ θὰ μιλήσουμε οἱ δύο μας μόνον· καὶ...γλήγορα μάλιστα. Νομίζω, ὅτι ἡ

*) Ἡ ἀρχὴ τοῦ στὸ περασμένο φύλλο.

ἀργητα σ' αὐτὰ τὰ ζητήματα εἶναι λάθος μεγάλο, πού δὲ διορθώνεται κατόπι.

ΣΤ. Ὅταν τὸ λάθος αὐτὸ εἶναι κ' ἐπικίνδυνο· μὰ ὅταν εἶναι λάθος πού δὲν κλεῖ μέσα του κανένα κίνδυνο, κανένα φόβα, εἶναι καὶ διορθωμένο ἀπὸ τὴ στιγμὴ πού ἡ ἀργητα δὲν ἀρχίσει νὰ γίνεται καὶ λάθος.

Π. Αὐτὸ θὰ τὸ δοῦμε.

ΑΝ. Μὰ τί εἶναι αὐτὰ πού λέτε;

Π. Σιωπῆ...ὁ Στέφανος μ' ἐνόησε καλὰ, ὑποθέτω.

ΣΤ. Ἴσως...δὲν εἶμαι βέβαιος.

ΑΝ. Ἀκουστὲ με κ' ἐμένα! Μὴ θελήσετε νὰ μιλήσετε γιὰ πράματα πού μόνον ἡ φαντασία σας τὰ γέννησε.

Π. Εἶπα σιωπῆ...Θὰ μιλήσουμε σὰν ἄντρες οἱ δύο μας.

ΑΝ. Καλύτερα νὰ μὴ μιλοῦσατε.

ΣΤ. Γιατὶ φοβάστε;

ΑΝ. Σιωπάτε· ἢ Εἰνῆ.

Ε. Ἄ! κύριε Στέφανε, ξεχνᾶς τρομερὰ.

ΣΤ. Πὼς εἶπες;

Ε. Εἶπα ὅτι ξεχνᾶς τρομερὰ. Πού εἶναι τὸ βι- βλίον πού μοῦδωσαν ἡ θεία μου;...

ΣΤ. Ὄ, ναι!

Ε. Κ' εἶχα τόση λαχτήρα νὰ τὸ διαβάσω. Κρί- μα! Ἐλεγα πὼς θὰ περνοῦσα ἔτσι ὡραία τὴν ὥρα μου.

ΣΤ. Γιὰ τιμωρία μου πηγαίω ἀμέσως στῆς θείας σου νὰ τὸ φέρω.

Ε. Νὰ κάμης τόσον κόπο;

ΣΤ. Κόπος πού θάναι κορομὴ νὰ συχωρεθῆ τὸ λάθος μου. Σὲ λίγο θὰ τῶχης.

Π. Θὰ σὲ περιμένα κ' ἐγὼ γιὰ νὰ μιλήσουμε.

ΣΤ. Μάλιστα κύριε...

Ε. Μπᾶ; ἔχετε ἰδιότητα;

Π. Ναι· κάτι σοδαρό.

Ε. Πήγαινε λοιπὸν γλήγορα, Στέφανε...Ὁ κη- μένος νὰ κάμη τόσο δρόμο...

ΑΡ. Τί συλλογίζεσαι, Εἰνῆ;

Ε. Δὲν ξέρω τί ἔχω...νοιώθω σὰν κάποια λύπη ἀλλιώτικη, παράξενη.

Π. Τί ἔχεις;

Ε. Τί νᾶναι αὐτὸ;...Ἄχ! ἐκεῖνος ὁ κόσμος ἐκεῖ πέρα...Ἐκεῖνα τὰ λόγια του!

Π. Μὰ τί ἔλεγαν;

Ε. Καλὰ-καλὰ κ' ἐγὼ δὲν ξέρω. Ἴσως καὶ νὰ μὴν τᾶκουγα· μοῦ ἔκαμαν ὅμως τόσο κακὸ!...τόσο κακὸ!

Π. Ἐ! καλὰ· τὰ συνηθισμένα σου ὄλο καὶ κα- κὸ σοῦ κάνει ὁ κόσμος.

Ε. Ὅχι· πρώτη φορὰ τὸ παθαίνω αὐτὸ· ποτέ μου δὲ φαντάστηκα τὸν κόσμο κακὸ ὄχι· ἴσα-ἴσα τὸν ἀγαποῦσα· μὰ σήμερα...σήμερα μοῦ φάνηκε κακός. Ἄ! μητέρα μου! γιατί νὰ φύγω ἀπὸ κον- τὰ σου;

ΑΝ. Ἐδῶ, παιδί μου, στὴν ἀγκαλιὰ μου· δὲν εἶναι τίποτα...ἴσως ἡ διάθεσή σου νᾶναι χαλασμέ- νη σήμερα.

Ε. Ὅχι...ἤμουνα τόσο καλὰ. Ἐνῶ τώρα... τώρα πονᾶει ἡ ψυχὴ μου.

Π. Σώπα, σώπα· ὄνειρεύεσαι. Ἐτσι εἶναι ἡ ζωὴ παιδί μου. Ἀρχίσεις τώρα νὰ μπαίνης σ' αὐτὴ καὶ τὰγκάθια τῆς σὲ κεντρώνουνε βαθιά· μὰ θὰ συνηθί- σης γλήγορα καὶ θὰ ἰδῆς, ὅτι ὅλα περνοῦν καὶ ὅτι ἡ λύπη ἀπὸ τὸ τίποτα, πού σήμερα μᾶς φαίνεται μεγάλη, αὔριο θὰ μᾶς εἶναι ἀλαφρὴ σὰν ἀγέρας μπροστὰ στὰ ληθινὰ βάσανα.

Ε. Ὄ! καὶ νᾶταν ἀλήθεια.

ΑΝ. Ἀλήθεια θάνατο.

Π. Πόσες φορές θά θυμηθῆς τίς παιδιάτικες αὐτὲς λύπες σου γιὰ παρηγοριὰ στίς πραγματικὰ πικρὰς ὥρες τῆς ζωῆς. Μείνε αὐτοῦ στήν ἀγκαλιὰ τῆς μητέρας σου νὰ διώξῃς τὸ σύννεφο πού σκέπασε τὴν χαρὰ σου. Μὰ ἄμποτε τὸ σύννεφο αὐτὸ νὰ εἶναι καὶ τὸ πιὸ μαῦρο ἀπ' ὅσα στὸ ταξίδι τῆς ζωῆς σου θά συναντήσῃς...

Ε. Πατέρα...

Π. Σώπα, παιδί μου· εἶσαι μακριὰ ἀκόμη ἀπὸ τὴν τρικυμία· μείνε αὐτοῦ στὸ ἀπάνεμο λιμάνι πού ἀραξέσαι...

ΑΝ. Φεύγεις, Παῦλο;

Π. Ναι· πηγαίνω σὸ γραφεῖό μου· ἔχω δουλειά.

Ε. Πατέρα, γιατί φεύγεις;

Π. Θὰ ξαναγυρίσω.

Ε. Μητέρα, τί ἔχει ὁ πατέρας σήμερα; πολὺ ταραγμένος μού φαίνεται.

ΑΝ. Τίποτα, παιδί μου· τόνε συγχίνησε, ὑποθέτω, ἡ λύπη σου.

Ε. Ὁ καημένος!...Μὰ δὲ μού λές: τί ἔχει νὰ εἰπῇ μὲ τὸ Στέφανο;

ΑΝ. Δὲν ξέρω...φαίνεται τίποτα...δικὰ τους... Στὰ τελευταῖα δὲν πρέπει νὰ μᾶς μέλῃ τί ἔχουνε νὰ εἰποῦν ἀναμεταξύ τους; οἱ ἄντρες... Ἀγαπημένο μου παιδί!...

Ε. Μητέρα! κ' ἐσύ μού φαίνεσαι σὰν ταραγμένη· κάτι ἔχετε καὶ μού τὸ κρύβετε.

ΑΝ. Ὅχι! ἔχι, παιδί μου! πῶς τὸ φαντάστηκες αὐτό;

Ε. Δὲν τὸ φαντάστηκα· τὸ βλέπω, τὸ νοιώθω, ἐπειδὴ κάτι μού βαραίνει τὴν ψυχὴ.

ΑΝ. Τὸ μόνο πού μᾶς τάραξε εἶναι ἡ λύπη σου· ἡ λύπη πού δοκίμασες στῆς θείας σου... Ἀλήθεια· πές μου ἔμένα τί ἄκουσες ἐκεῖ; τί σοῦ εἶπαν;

Ε. Τίποτα, τίποτα, μητέρα μου. Τὸ βλέπω τώρα ὅτι ὅλα εἶταν πλάσματα τῆς φαντασίας μου... Κι ἂν εἶπαν τίποτα, πού νὰ μὲ πίκρανε, δὲν ἔχω τὴν ἀγάπη σου γιὰ νὰ μὲ παρηγορήσῃ;... ὦ! πόσο πολύτιμη εἶναι ἡ καλοσύνη σου!

ΑΝ. Εἴνη! ἡ καρδιά σου φαρμακώθηκε κεῖ πέρα· τὸ νοιώθω ἐγὼ, ἡ μητέρα σου· πές μου τί σ' ἔκαμε νὰ λυπηθῆς;

Ε. Μὰ σοῦ εἶπα τίποτα... Ἀλόγια τοῦ κόσμου εἶταν. Τὴν ὥρα κείνη ἴσως νὰ τὰ πρόσεξα· μὰ τώρα τὰ ξέχασα ὀλωσδιόλου. Ἐνὰ μονάχα δὲ θά λησμονήσω...

ΑΝ. Τί;

Ε. Ὅτι στὸν ἄνθρωπο ἀρέσει περισσότερο ἡ κακία. ὦ! μὲ τί κακία μελοῦσανε γιὰ πρᾶμα, πού δὲν ἔπρεπε μήτε νὰ τὸ στοχαστοῦνε κἀν... Τάχα τὸ ἄδικο ταιριάζει στήν ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου περισσότερο ἀπὸ τὴν καλοσύνη;

ΑΝ. Βλέπεις ὅτι τόνισσα πῶς ματώθηκε ἡ καρδιά σου ἐκεῖ πέρα; Πές μου τί σοῦ συνέβηκε; Τί σ' ἔκαμε νὰ φοβηθῆς τοὺς ἀνθρώπους; Πές μου το· σοῦ τὸ ζητῶ ἐγὼ, ἡ μητέρα σου!

Ε. ὦ! εἶταν τόσο φοβερό!... τόσο ἄτιμο!

ΑΝ. Ἄ!

Ε. Πρῶτη φορὰ πῆγαινα μὲ χαρὰ ἀληθινὴ νὰ ζητήσω ἀνάμεσα σ' αὐτοὺς ἀνθρώπους κάτι, πού νὰ μοιαζέ μ' ὁμορφιά ψυχῆς καὶ μὲ καλοσύνη, καὶ μὲ πότισαν τὸ φαρμάκι τους μὲ τὰ σκληρὰ τους λόγια. Μὲ τὰ λόγια τους πού δὲν τολμοῦσανε νὰ τὰ ποῦνε δυνατὰ παρὰ τ' ἄρριχναν κρυφὰ-κρυφὰ σὰν κεντιές φαρμακερῆς. Μὲ κείνες τίς ματιές του τίς προσποιημένες, τίς λυπητερές τάχα, μὰ πούπεφταν ἀπάνω μου σὰν ἀ-

ναλυτὸ μολύβι. Κι' ὅλα ἀπὸ ἀνθρώπους, πούπρεπε νάχουνε στὰ χεῖλη τους καὶ στὰ μάτια τους μονάχα τὴν χαρὰ, τὸ γέλιο, τὴν ἀγάπη!... ὦ! γιατί νὰ πάω κεῖ πέρα!

ΑΝ. Εἴνη μου, σώπα...

Ε. Ὅχι· θὰ σοῦ τὰ πῶ γιὰ νὰ ξαλαφρώσω τὸν πόνο μου... Εἶπαν πρῶτα γιὰ σένα, ὅτι μιὰ φορὰ, τὴν ἡμέρα πού πρωτοστολιστήκαμε νύφη, σκόρπισες γύρω σου τὴν πίκρα καὶ τὸ θάνατο! Τ' ἔλεγαν αὐτὰ γιὰ σένα!...

ΑΝ. Εἴνη!

Ε. Κι' ὅτι τώρα ἦρθε κ' ἡ δική μου σειρά νά...

ΑΝ. Μὴ! μὴν τὸ πῆς, Εἴνη μου, ὅτι κι ἂν ἔκουσες!... Ἀησιμόνησέ το γιὰ πάντα... Ἀλόγια τοῦ κόσμου εἶταν.

Ε. Μὰ λόγια πού συννέφιασαν τὴν ψυχὴ μου.

ΑΝ. Σοῦ! ἔρχεται ὁ πατέρας σου· μὴν τοῦ πῆς ποτὲ, ποτὲ τίποτ' ἀπ' αὐτὰ πού εἶπες σ' ἔμένα!...

Ε. Ποτέ...

Π. Ἐ! παρηγορήθηκε ἡ μικρούλα μας; πέρασε τὸ σύννεφο;

Ε. Ναι, πατέρα· ἐδῶ βρῆκα καὶ πάλι τὴν ἡσυχία μου· ἀνάμεσα στοὺς δύο σας ποτὲ ἡ πίκρα δὲ θά μπορέσῃ νὰ μὲ κάμῃ δική της.

ΑΝ. Κ' ἐμεῖς αὐτὸ λέμε. Δὲν εἶν' ἔτσι, Παῦλο;

Π. Θέλει καὶ ρώτημα;

Ε. Τί παιδί, ἀλήθεια, πού εἶμαι μὲ τὸ τίποτα νὰ λυπᾶμαι καὶ νὰ κἀνω κ' ἐσὺς νὰ πικραίνεστε ἐξαιτίας μου. ὦ! ἄς εἶτανε δυνατὸ νὰ ζῶ πάντα μόνο μ' ἐσὺς· νὰ μὴν ἀκούω τίποτ' ἄλλο παρὰ τὴ φωνή σας· νάμαι κλεισμένη πάντα μέσα στήν ψυχὴ σας καὶ νάσαστε κλεισμένοι μέσα στὴ δική μου.

Π. Μὰ αὐτὸ δὲν εἶναι ἡ ζωὴ παιδί μου. Ζωὴ δὲν εἶναι ἡ μοναξιά· εἶναι ὁ κόσμος, ὁ θόρυβός του, ἡ ὁμορφιά του κ' ἡ ἀσχημιὰ του μαζί· ἡ καλοσύνη ἢ δική σου νὰ βρισκεται ἀντίκρου στήν κακία τοῦ ἄλλου· νὰ σμίγῃ ἢ εὐτυχία τὴ δυστυχία, νὰ φέρῃ ἢ χαρὰ τὴ λύπη κ' ἡ λύπη τὴν χαρὰ. Μόνον ἔτσι δυναμώνεται ἡ ψυχὴ γιὰ νάναί κι ἀξία νὰ βαστάξῃ τὴ ζήση.

Ε. Τὸ νοιώθω, πατέρα, πῶς ἀνίσως καὶ βρεθῶ μιὰ στιγμή μονάχα μέσα στὴ ζωὴ, πού μού ζωγραφίζεις γι' ἀληθινὴ, θά μαραθῶ ἀμέσως, θά πέσω, ἀδύναμη νὰ κρατήσω τέτοιο βᾶρος.

Π. Καλὰ, καλὰ...

ΑΝ. Θάρρος, Εἴνη μου.

Π. Βλέπεις ὅτι ἡ κόρη μας ἔχει τὴ δική σου ψυχὴ. Βυθισμένη πάντα στὸνειρο καὶ στ' ἀγνωστο· κατὰδικος πού περιμένει μὲ λαχτάρα τὸ λυτρωτὴ του.

ΑΝ. Εἶναι καλὸ νὰ περιμένῃ κανεὶς μὲ πίστὴ τὴν λευτεριά του.

Ε. Ναι· αὐτὸ εἶναι· νύχη κανεὶς ψυχὴν λευτέρη ἀπ' ὅλα· νὰ ζῇ λεύτερα μέσα στὸνειρο, στ' ἀγνωστο, στὸ μυστικὸ τοῦ κόσμου.

ΑΝ. Καὶ νὰ μὴν τὸν ταραζῇ μήτε τὸ τίποτα...

Π. Ἐτσι πού σὰς ἀρέσει νὰ ζῆτε, ἐγὼ εἶμαι σὰν ξένος γιὰ ἐσὰς.

ΑΝ. Παῦλο!

Ε. Τί λές, πατέρα; ξένος ἐσύ γιὰ ἐμᾶς;

Π. Ἡ μητέρα σου μὲ καταλαβαίνει καλὰ τί λέω!

ΑΝ. Μὴν τὸ ξαναπῆς αὐτό... Εἶναι πολὺ σκληρὸ καὶ δὲν τὴν ἀξίζω τόσο σκληράδα.

Ε. Μητέρα!... μὰ τί τρέχει λοιπὸν ἀναμεταξύ σας; Φαίνεστε σὰν νὰ φοβάσθε σήμερις ὁ ἕνας τὸν ἄλλο.

Π. Τίποτα, παιδί μου. Ἰσα-ἴσα ἐγὼ χαίρομαι νὰ σὰς βλέπω ἔτσι ταιριασμένες στίς ψυχῆς καὶ νά-

μαι ὁ μελετητὴς πού ἀπὸ μακριὰ ξεχωρίζει τὰ μυστήριά τους γιὰ νάρθω τὴ στιγμή ὅπου πρέπει νὰ φέρω τὴν ἀντίδραση.

ΑΝ. Θάτανε προτιμώτερο νὰ στέκεσαι πολὺ κοντὰ μας καὶ νὰ πλόνης πάντα τὸ χέρι σου γιὰ νὰ μᾶς στηρίξῃς γερὰ στὸ δύσκολο δρόμο πού μπήκαμε.

Π. Αὐτὸ βέβαια εἶναι τὸ σωστό· μὰ πρέπει πρῶτα νὰ φύγῃ ἀπὸ τὴ μέση ὁ ἴσκιος, πού μ' ἐμποδίζει νάρθω σιμὰ σας.

Ε. Τί λές, πατέρα;....

Π. Μοιάζω τώρα τοῦ ναύτη, πού χρόνια πολλὰ θαλασσοδάρτηκε στὰ ξένα γιὰ νὰ γυρίσῃ πίσω μιὰ μέρα στὴ γλυκειὰ του πατρίδα, φέρνοντας στοὺς δικούς του τὴν χαρὰ τοῦ γυρισμοῦ μὲ τὴν ἀπολαβὴ τῶν κόπων του, μὰ στὴ στιγμή τῆς ἐλπίδας ἀκούει τὴν νεράιδα τοῦ γιαιλοῦ πάνω στὸν ἔρημο βράχο της νὰ γλυκοτραγουδῇ καὶ νὰ τόνε σέρῃ ἀθελά του μὲ τὸ γλυκὸ τραγοῦδι της στήν ἀβυσσο τοῦ χαμοῦ.

ΑΝ. Παῦλο!

Π. Ναι· ἔτσι κ' ἐγὼ τώρα τὴ στιγμή πού θάρρευσ, ὅτι φτάνω στήν ὄνειρεμένη πατρίδα τῆς ἡσυχίας καὶ τῆς γαλήνης, ἀκούσα τὴ μακρυσμένη φωνὴ τῶν περασμένων νὰ τραγουδοῦνε στήν ψυχὴ μου τραγοῦδι φόβου κι ἀπελπισίας, πού μ' ἀναγκάζει νὰ τραβιέμαι ἀθελὰ μου μακριὰ, πολὺ μακριὰ ἀπὸ τὴν ὄνειρεμένη πατρίδα.

Ε. Πατέρα!...πατέρα!...τί πίκρα πού κλειοῦνε τὰ λόγια σου!

Π. Ἀλήθεια...τὴν πίκρα τῆς πίκρας.

Ε. Κ' ἐμεῖς δὲ μπορούμε νὰ σὲ παρηγορήσουμε;

Π. Ὅχι!

Ε. Πατέρα!...κοίταξέ με!...ἐγὼ θὰ σὲ νοιώσω!

Π. Ὅχι! δὲ θὰ ἰδῆς ἐσύ τὸ μυστικὸ μας!

ΑΝ. Παῦλο!

Ε. Πρέπει· εἶμαι· δυνατὴ τώρα νὰ τὰ ὑποφέρω ὅλα...γιὰ σένα! γιὰ τοὺς δύο σας!

Π. Ὅχι! ὄχι!...Μὰ σφίξε ἀπὸ τώρα τὴν καρδιά σου, γιατί θ' ἀρχίσῃς, θέλεις δὲ θέλεις, νὰ μπαίνῃς στὴ ζωὴ πού σὲ φοβίζει.

ΑΝ. Παῦλο, σώπα!

Ε. Μητέρα! κ' ἐγὼ μαζί μ' ἐσὰς, δεμένη στὸν πόνο σας.

ΑΝ. Ὅχι!...μὴν ἀκούς ὅτι γεννάει ἡ ἀδικήτρα τοῦ πατέρα σου φαντασία.

Π. Μακάρι νὰ εἶταν ἔτσι.

ΑΝ. Πρέπει νὰ εἶναι ἔτσι...Τάκου; Πρέπει!

Ε. Σωπάτε· χτυποῦν τὴν πόρτα.

Π. Ποῖος μᾶς ταραξέει; Λιῶχτε τὸ σύννεφο ἀπὸ τὸ πρόσωπό σας· δὲν πρέπει νὰ τὸ ἰδῆ κανεὶς... Ἀνοῖχτε λοιπὸν... Ἐμπρός.

Ε. Πηγαίνω ν' ἀνοίξω.

Ζ. Ἐδῶ εἶσαι, καλὴ μου;

Ε. Μπα! ἡ Ζωίτσα! καὶ πῶς εἶταν αὐτό;

Ζ. Περνοῦσα ἀπὸ κάτω κ' εἶπα ν' ἀνέβω γιὰ νὰ σὲ δῶ λίγο. Κυρία Ἄννα, κύριε Παῦλο, μὲ συμπαθάτε· μὴ σὰς ἐνόχλησα;

Π. Τὴ φιλενάδα τῆς κόρης μας τὴ δεχόμαστε μὲ χαρὰ στὸ σπίτι μᾶς ὅποια ὥρα κι ἂν ἔρθῃ.

Ζ. Τί καλοὶ, πού εἶσατε. Τὴν ἀγαπημένη μου τὴν Ξενοῦλα!

Εἴρετε πόσο ἤθελα νὰ σὲ ἰδῶ σήμερα;... Εἶχα πάει στῆς μοδιόστας μου κ' ἐνῶ γύριζα, πεθόμνησα νὰ σὲ ἰδῶ. Εἶς' εὐχαριστημένη, πού ἦρθα;

Ε. Πολὺ, παραπολύ.

Ζ. Τὸ καημένο τὸ Ξενάκι μου!...Κ' ἔχω νὰ σοῦ εἰπῶ νέα. Ἀλήθεια, κύριε Παῦλο; εἶδατε καθόλου σήμερα τὸν πατέρα μου;

Π. Ὅχι...γιατί;

Ζ. Μούλεγεν ότι ήθελε να σας συναντήσει... έχει να σας μιλήσει για κάτι σοβαρό.

Π. Σοβαρό;

Ζ. Ναι· έτσι μου είπε· μά δεν ξέρω γιατί πρώτα. Έσείς οι πκτήρες όλο και για σοβαρά μιλάτε.

Π. Άννα, νομίζω, ότι θα ήταν καλλίτερο ν' αφίσουμε τα παιδιά μοναχά τους· για να φλυαρίσουνε λεύτερα κ' εμείς να πζμε να είπούμε τὰ δικά μας... Πζμε.

Ε. Φεύγετε, πατέρα;

ΑΝ. Ναι, παιδί μου· μά σου μένει ο ίσκιος μας.

Ζ. Λοιπόν, πώς είσαι Είνη μου; Πώς τὰ πζς με τὸ Στέφανο;

Ε. Τί είπες;

Ζ. Με τὸ Στέφανο δά... τί; μήπως θέλεις να μὸυ τὸ κρύψης;

Ε. Μά δὲ σὲ καταλαβαίνω.

Ζ. Ὁ καημένη κ' ἐσύ! Ὁλος ὁ κόσμος τὸ ξέρει τώρα ὅτι εἴσατε ἐρωτευμένοι σὲ βαθμὸ, πὸυ δὲ παίρνει ἄλλο, κ' ἐσύ ἐρχεσαι να μὸυ κάνης τὴν ἀνήξερη. Χά, χά, χά.

Ε. Ὁ κόσμος τὸ ξέρει;... ὁ κόσμος;

Ζ. Τί; μήπως σὲ φοβίξῃ αὐτό; Μπᾶ! θὰ σὲ παίρνα για πολὺ κουτή.

Ε. Τὸ λέει ὁ κόσμος;...

Ζ. Καὶ μονάχα αὐτό; Ἐδῶ περιμένουν ἀπὸ ὦρα τὴν ὦρα καὶ τοὺς γάμους σας, ἐπειδὴ ἔως ἐκεῖ πὸυ ἔφτασαν τὰ πράματα δὲν ὑπάρχει ἄλλη γιατρία.

Ε. Ζωή!... τὸ συλλογίστηκες τί μὸυ λές!

Ζ. Μά τί κάνεις ἐτσι; Σοὺ φαίνονται παράξενα αὐτά; Τότε θὰ πῆ, ὅτι δὲ ζῆς καθόλου στὸν κόσμο. Ἀγάπησες ἕνα νέο, σ' ἀγάπησε κι αὐτός, ἀγαπηθήκατε παραπολὺ μαλιστα, καὶ στὰ τελευταῖα φτάνετε στὸ... «Ἡσαία χόρευε». Περὶέργο σοὺ φαίνεται; Καὶ ὅμως εἶναι τόσο φυσικό. Τί με κοιτᾶς ἐτσι;... Ἄ! καημένη· τί εὐτυχημένη πὸυ εἶσαι· ἐσύ χάρηκες τὸν ἔρωτα ὅπως ἤθελες, προτοῦ τὸν κλείσης στὸ στενόχωρο τοῦ γάμου κλουβί.

Ε. Ζωή!

Ζ. Καὶ τὸ εἶχες για κρυφὸ!... Μά δὲν ξέρεις ὅτι ἐδῶ στὸν κόσμο δὲ μπορεῖ να κρυφτῆ τίποτα καὶ μάλιστα ὁ ἔρωτας; Ρώτησε ὅποιον θέλεις ἀπὸ τοὺς γνώριμους σου καὶ θὰ δῆς, ὅτι ξέρει καὶ τὰ πιὸ μικρά καθέκαστα τῆς ἀγάπης σας. Ἐσο ὅμως κατὰ καλῆ σου τύχη εἶχες με τὸ μέρος σου καὶ τὴ μητέρα σου· κ' ἐτσι δὲ δοκίμασες καθόλου τὴν πίκρα τῆς ἀγάπης.

Ε. Ὁ! αὐτὸς ὁ κόσμος! αὐτοὶ οἱ γνώριμοι! Δὲ σὲ ἀφίνουν οὐτ' ἕνα ἀγνὸ μυστικὸ νῆχης στὰ βᾶθη τῆς ψυχῆς σου. Ἐρχονται καὶ σοὺ τὸ παίρνουνε για να τὸ κυλίσουνε στὴ λάσπη τῆς κακίας τους! Σοὺ τὸ κλέβουνε για να τοῦ σταλάξουν ὅλο τὸ δηλητήριο τῆς συκοφαντίας! Μὲ βοήθησεν ἡ μητέρα μου στὸν ἔρωτά μου!... Κι αὐτὸ τὸ λένε με τρόπο, πὸυ γεννάει μόνο τὴ φρίκη τῆς ἀτιμίας!

Ε. Μά, ἀλήθεια, φοβάσαι ποῦμαθεν ὁ κόσμος τὴν ἀγάπη σου;

Ε. Ὅχι!... φοβάμαι τὴν κακία του!... Ὁ τρόπος πὸυ μιλάει γι' αὐτὴ μὸυ φέρνει τρόμο.

Ζ. Ἀθῶα πὸυ εἶσαι!... Δὲν ἀφίνεις τὸν κόσμο να λέῃ, ὅτι θέλει. Ἐσο κάνε τὴν ὄρεξή σου κι ἄσε τους ὄλους να στοχάζονται ὅπως τους ἀρέσει.

Ε. Δὲ νοιώθεις ἐσύ τί θὰ πῆ αὐτό· δὲ μπορεῖς να νοιώσης πὸς πληγόνεται ἡ καρδιά με τὰ φαρμακερά τους λόγια... Τὸ μυστικὸ μου δὲν εἴτανε για να τὸ μάθῃ ὁ κόσμος· γιατί να... μόλις βγήκε στὸ φανερό μολεῦτηκε ἀπὸ τὸ χνώτο τῆς βρισιᾶς.

Ζ. Πόσο μακριά εἶσαι ἀπὸ τὴ ζωὴ, καημένη!...

Μά τότε τί θῆλαγες, ἂν ἄκουες ὅλα ὅσα λένε καθε μέρα;

Ε. Ὅλα;... ὥστε λένε κι ἄλλα ἀκόμη;

Ζ. Καὶ πὸυ να τὰ θυμάμαι ὅλα... Λένε για σένα, για τὴ μητέρα σου, για τὸ Στέφανο, για τὸν πατέρα του πὸυ σκοτώθηκε μόνος του...

Ε. Σῶπα!

Ζ. Ἐλα τώρα· μὴν εἶσαι παιδάκι καὶ τρομάζεις με τὰ τίποτα.

Ε. Σῶπα! σῶπα!... δὲν ξέρω τί θ' ἀκούσω ἀπὸ τὸ στόμα σου, μά καταλαβαίνω ὅτι δὲ θῆχω τὴ δύναμη να τάκούσω. Σῶπα!...

Ζ. Ἐγὼ, ἀγάπη μου, δὲν ἦρθα ἐδῶ για να σὲ τρομάξω καὶ να σὲ λυπήσω. Μπᾶ!... Δὸς μου ὅμως τὴν ἄδεια να σοὺ πῶ, ὅτι εἶσαι κουτή, ἂν δίνης καμιά σημασία σ' ὅλα αὐτὰ τὰ λόγια τοῦ κόσμου. Μιὰ φορὰ κι ἀγάπησες πρέπει νᾶχῃς καὶ τὸ θάρρος νακούσης ὅτι θὰ σοὺ πῶνε. Ἐ, καλῆ μου Είνη! νομίζεις ὅτι μποροῦμε να κάμουμε ἕνα βῆμα τῆς πιθυμίας μας χωρὶς να παρουσιαστοῦν ἀμέσως μπροστά μας χίλιοι δῦο, πὸυ να μᾶς πῶνε ἄλλοι σοβαρά κι ἄλλοι κοροϊδευτικά: ἀποῦ πᾶς, ν Τὸ νομίζεις αὐτό;... Ὅχι βέβαια, γιατί δὲν εἴμαστε λεύτεροι... Δὲ θέλω να σοὺ φιλοσοφίσω· μπᾶ! ἡ πολλὴ συλλογὴ με κουράζει. Μά... αὐτὴ εἶναι ἡ ἀλήθεια.

Ε. Ναι· αὐτὴ εἶναι ἡ ἀλήθεια, ἡ σκληρὴ ἀλήθεια· για τοῦτο κ' ἐγὼ δὲν ἤθελα κανένα μάτι να ἰδῆ τὸ μυστικὸ μου. Ὅπως γεννήθηκεν ἀγνὸ, ζητοῦσα να τὸ κρατήσω πάντα ἀγνὸ, κλεισμένο μέσα στὴν ψυχὴ μου.

Ζ. Δὲν ξέρω, ἂν ἔχῃς δικίο· μά ἐγὼ, ἐπειδὴ εἶναι τέτοιος ὁ κόσμος, συλλογίζουμαι ἄλλοιῶς. Ἴσως να εἶχε δικίο ὁ νουνός μου πὸυ μῆεγαλε «Ζωή». Ναι· ἐγὼ ἔχω ὅλο τὸ θάρρος να τὸν ἀντικρύσω κατὰματα αὐτὸν τὸν κόσμο.

Ε. Ἐσο μπορεῖς· μά ἐγὼ τότε φοβάμαι!...

Ζ. Δὲν ἀγίπησα ποτὲ με τὰ σωστά μου· τ' ὁμολογῶ γι' αὐτὸ ἴσως καὶ δὲν πρόσεξε κανένας στὸ τί κάνω. Μά ἂν τὴν ὦρα, πὸυ ἀγαπήσω σωστά ἡ καὶ τὴν ὦρα πὸυ κάνω ἔρωτα για διασκέδαση, ἀκούσω να λένε τὸ καὶ τὸ για μένα, καταλαβαίνω ὅτι θῆχω τὴ δύναμη να γυρίσω καὶ να πῶ κατὰ πρόσωπο σὲ ὄλους: «Κυρίες καὶ κύριοι, πέτε ὅτι θέλετε για μένα· ἐγὼ δὲ δίνω πεντάρα για τὰ λόγια σας». Θὰ τῶλεγα αὐτὸ, κι ἂν ἀκόμη ἄκουα περισσότερα ἀπὸ τὰ ὅσα λένε για σένα.

Ε. Για μένα!... Λένε για μένα!... Μά τί ἔχουνε να πῶνε;

Ζ. Ξέρω κ' ἐγὼ; ὅτι θέλει καθένας. Τὰ λόγια τους δὲ θὰ σοὺ τὰ ξαναπῶ ἐγὼ, ἐπειδὴ βλέπω, ὅτι ἡ καρδιά σου πονάει. Ἄς σοὺ τὰ εἰποῦν ἄλλοι. Μά, ἄκουσέ με: μὴ δίνης προσοχὴ σὲ τίποτα· κάνε ὅπως σοὺ ἀρέσει καὶ θὰ δῆς ὅτι ὄλοι θὰ σεβαστοῦν τὴ διαγωγή σου. Τέτοιοι εἶναι οἱ ἄνθρωποι, ἀγάπη μου· ὅσο τους φοβάσαι τόσο περισσότερο θέλουνε να γίνονται κύριοι σου.

Ε. Ζωή!...

Ζ. Ἄσε τώρα τὰ συγκινητικά... Ἀλήθεια, για πῆς μου... σοὺ εἶναι τουλάχιστο πιστός ὁ Στέφανος; Μά τί ρωτῶ τέτοιο πράμα! Δὲ μπορεῖ παρὰ να μοιάζῃ τοῦ πατέρα του.

Ε. Τοῦ πατέρα του;

Ζ. Ναι· καθὼς λένε, τόσο πιστὰ ἀγάπησε, ὥστε ὅταν ἡ κόρη πὸυ τῆς εἶχε χάρισε τὴν καρδιά του ὕστερις ἀπὸ τὸ θάνατο τῆς πρώτης του γυναίκας, παντρεύτηκε μ' ἄλλον, δὲ βᾶσταξε καὶ σκοτώθηκε μόνος του.

Ε. Ναι· κάτι ἄκουσα κ' ἐγὼ γι' αὐτὴν τὴν ἱστορία.

Ζ. Μπᾶ;...

Ε. Ναι... καὶ ξέρεις ποιά ἦταν ἡ κόρη ἐκεῖνη;

Ζ. Ἐλα τώρα· κάνεις πὸς δὲν τὸ ξέρεις.

Ε. Ὅχι, σοὺ λέω.

Ζ. Ἐχεις δικίο· εἶναι τόσο παλιὰ ἱστορία, πὸυ τὴν εἶχαν ξεχάσει καὶ τὴ θυμήθηκαν πάλι τώρα ἐξαιτίας τῆς ἀγάπης σου με τὸ Στέφανο.

Ε. Ἐ!... Πῆς μου ποιά ἦταν ἡ κόρη ἐκεῖνη;

Ζ. Μά... ἡ μητέρα σου!

Ε. Ἄ!

Ζ. Τί ἐπαθες;... σὲ τρομάξε κι αὐτὸ ἀντι να σὲ κάμῃ να χαρῆς; γιατί ἐτσι ἡ μητέρα σου δὲ θὰ πῆ ὄχι για τὸ γάμο σας.

Ε. Ἡ μητέρα μου; ναι... ἡ μητέρα μου!

Ζ. Ποιὸς φωνάζει ἀπ' ὄξω;

ΣΤ. Τόφερα, τόφερα.

Ε. Ἄ! ὁ κύριος Στέφανος.

Ζ. Ὁ Στέφανός μου λέγε, καημένη. Φοβάσαι κ' ἐμένα;

ΣΤ. Να πὸυ τόφερα... Ὁ! ματζαμὲλ Ζωὴ καλημέρα σας.

Ζ. Τί εἶναι αὐτὸ πὸυ φέρατε;

ΣΤ. Ἐνα βιβλίο, πὸυ ἡ Είνη τὸ εἶχε λησμονήσει στῆς θείας τῆς.

Ζ. Να τὸ ἰδῶ... Μπᾶ! ποιήματα;

Ε. Ναι.

Ζ. Ποιήματα! Πάντα ρομαντικὰ!... Ἀλέγρα, ἀλέγρα πράματα να διαβάξης, καλῆ μου, για να ξανοίγῃ ἡ καρδιά σου, να συνθίσεις τὴ ζωὴ.

ΣΤ. Πολὺ σωστό.

Ζ. Ἐμένα να με συμπαθᾶτε· φεύγω... Κύριε Στέφανε, καλημέρα σας. Ἐσκακι μου! να σοὺ πῶ κρυφά: «Σ' ἀφίνω με τὸν ἀγαπημένο σου!...» Καλημέρα σας!

ΣΤ. Είνη; τί ἔχεις; γιατί τόσο λυπημένη;

Ε. Ὁ! τὰ λόγια τῆς!... τὰ λόγια τῆς! Πὸς μπόρεσε να μὸυ τὰ πῆ!

ΣΤ. Μά τί σοῦπε;

Ε. Δὲν ξέρω· γυρίζει τὸ μυαλό μου!... Στέφανε, μὴ με ρωτήσης τίποτα· σ' ὀρκίζω στὴν ψυχὴ τοῦ... .

ΣΤ. Μά τί ἔχεις ἀγάπη μου;

Ε. Δὲν ξέρω· ὦ! αὐτὸς ὁ κόσμος!... νοιώθω, ὅτι κάτι μὸυ παίρνει ἀπὸ τὴν ψυχὴ, τὸ πιὸ ὠραῖο! τὸ πιὸ ἀγνὸ! καὶ μὸυ βᾶνει στὴ θέση του τὸν τρόπο τοῦ θανάτου. Στέφανε, φοβάμαι!

ΣΤ. Ἐλα τώρα· μὴν κάνης σὰν παιδί.

Ε. Ναι, παιδί, πὸυ ἀπὸ τὴν ὁμορφιὰ τοῦ κόσμου του, ἀπὸ τὸ φῶς τῆς καλοσύνης του βρέθηκεν ἀξάφνα μπροστά στὴν ἀσκημιὰ καὶ στὸ σκοτάδι τῆς κακίας. Γιατί να με τραβήξουν ἀπὸ τὸν εἶρό μου;

ΣΤ. Ἐχει δικίο λοιπόν ὁ πατέρας σου σ' ὅσα λέει.

Ε. Ὁ πατέρας μου;... ναι, ὁ πατέρας μου πὸυ βλέπει πάντα καθαρά! Δὲν εἶμ' ἐγὼ για τὴν ἀληθινὴ ζωὴ.

ΣΤ. Ὅχι! δὲ μιλεῖς σωστά· ἐσύ ζῆς τὴν ἀληθινὴ ζωὴ κι' ὄλοι ἐμεῖς οἱ ἄλλοι εἴμαστε οἱ φοβισμένοι ἀπ' αὐτὴ, οἱ τυφλοὶ μπροστά στις ὁμορφιές τῆς, πὸυ ἐρχόμαστε κοντά σου να δανειστοῦμε λίγο ἀπὸ τὸ φῶς τῆς ζωῆς σου, ἀπὸ τὸν ἥλιο τῆς ὁμορφίας πὸυ λάμπει μέσα σου. Ἐσο εἶσαι ἡ παρηγοριὰ σ' ἐμᾶς τοὺς δυστυχισμένους. Είνη! ἡ ζωὴ σου εἶναι ἡ ἴδια ἡ ἀγνὴ χαρὰ, πὸυ μᾶς ξαναγιώνει,

ή αθόρυβη δροσιά, που σταλάζει μέσα στη διψασμένη ψυχή μας.

Ε. Όχι πιά· ήρθαν και μου μύλησαν τη χαρά μου κ' έκαμαν την πηγή της δροσιάς να στερέψη.

ΣΤ. Όχι, έχεις δίκιο.

Ε. Δεν ξέρεις εσύ τίποτα από δσα γίνονται γύρω μας. Δεν έννοιωσες την πίκρα του πατέρα μου, όπως εγώ. Δεν αντίκρυσες τη λύπη και το φόβο της μητέρας μου. Δεν ξκουσες τα λόγια της Ζωής! Δεν έφτασαν ως σ' αυτιά σου οι φαρμακερές βρισιές του κόσμου....

ΣΤ. Ξένη! Τι είναι αυτά που λές!

Ε. Έδώ μέσα, στην ψυχή τούτη, που όνειρευόταν πάντα τη λεύτερη χαρά, την όμορφη γαλήνη, τώρα φωλιάζει μονάχα ή έρημιά! ή τρικυμισμένη λύπη! Τώρα δεν είμαι μόνη με τονερό μου, με την άγνη αγάπη μας.

ΣΤ. Ξένη! συλλογίσου τί λές.

Ε. Τώρα είμαι μέσα στις τρικυμίες της ζωής.... Στέφανε, φοβάμαι!

ΣΤ. Είμαι κ' εγώ κοντά σου, Ξένη.

Ε. Κ' εσύ...μά μήτε κ' έσένα σ' άφισανε στο φώς.

ΣΤ. Δέ σήνει ποτέ το φώς που πηγάζει απ' την ψυχή.

Ε. Δεν είμαστε πιά μόνοι χιλιάδες μάτια άγριεμένα στέκουον έρθάνοιχτα τριγύρω μας.

ΣΤ. Το μάτι της άγνης συνείδησης είναι το πιο δυνατό και το πιο λαμπρό για να τα σκοτεινάζη όλα τάλλα· τάκούς; όλα τάλλα!... Στο φώς που σκορπίζεται γύρω μας είμαστε μόνο έμεις οι δύο.

Ε. Ω! και να είταν αλήθεια αυτό! έμεις οι δύο μόνοι και κανένας άλλος... κανένας άλλος... με την αγάπη μας, τη γαληνεμένη σιέψη μας, τη λεύτερη χαρά μας. Μά όχι! αυτό δεν είναι δυνατό πιά. Δέ μπορεί να είναι... Το νοιώθω πολύ βαθιά. Ζήλεψε ο κόσμος την εύτυχία μας κ' έρριξεν άπάνω της τη βάσκανη ματιά του.

ΣΤ. Μην τη φοβάσαι τη ματιά αυτή. Η αγάπη μας θάναί πάντα το φυλαχτό της εύτυχίας μας.

Ε. Νάξερεις πώς πονώ!... πώς νοιώθω μέσα μου την κρυάδα του θανάτου!

ΣΤ. Δεν είν' αλήθεια αυτό, που λές!

Ε. Ναι! γιατί το καταλαβαίνω, ότι αυτό που είταν ή εύτυχία μας γίνεται αίτια και της δυστυχίας μας.

ΣΤ. Ξένη!... κοιτάξέ με καλά. Με κάνεις να πιστέψω, ότι εγώ είμαι ή άφορμή του πόνου σου.

Ε. Όχι! όχι! Μην το ξαναπής! Αυτό δεν είναι ούτε από σένα, ούτε από μένα. Κάτι άλλο τόφερε στο φώς... Δεν ξέρω, δεν είμαι ίκανή να σου πω ποιά είναι ή άφορμή· μά κι αν μπορούσα, θαρρώ, πώς δέ θάχα τη δύναμη να σου πω, γιατί ή χαρά της ζωής μας γίνηκε αγάπη πονεμένη.

ΣΤ. Να σου το πω εγώ. Γιατί ή αγάπη μας ανέθηκε στην πιο ψηλή κορφή του βουνού της εύτυχίας· κ' επειδή νοιώθει: εκεί άπάνω την αληθινή λευτεριά και βλέπει: ότι έφτασε πιά το μυστικό της όνειρο, λυπάται που δεν υπάρχει κι άλλη κορφή για ν' ανεβή ψηλότερα, ν' άπλωθ ή πιο διάφανη άτμοσφαιρα. Άνέθηκε πολύ ψηλά ή αγάπη μας· κ' έπειδή βλέπει την ανάγκη να ξανακατεβή στον πραγματικό κόσμο, τρέμει μήπως και δέ μπορούμε να τη δεχτούμε μέσα μας τόσο φωτόβολη και τόσο άγνη, όσο είναι τώρα. Μά εσύ, εσύ έχεις τη δύναμη να τη δεχτής για πάντα τέτοια που είναι και να τη χαρίζης και σ' έμένα άγγιχτη από κάθε άσκημιά του κόσμου.

Ε. Στέφανε· δός μου θάρρος και παρηγοριά.

ΣΤ. Άγαπημένη μου παιδούλα! Με το κεφάλι σου άκουμπισμένο έδώ άπάνω στον ώμο μου...

Ε. Η μητέρα...

ΑΝ. Ά! είτανε γραφτό.

Ε. Μητέρα!...δεν σου το κρύβω πιά.

ΑΝ. Τόξερα...μά και δεν έπρεπε να το ξέρω.

ΣΤ. Κυρία...εγώ...

ΑΝ. Δέ θέλω να δικαιολογηθής... Δέ φταίς!...

ΣΤ. Να φταίω;...Μά εγώ θέλω να το φωνάξω σ' όλον τον κόσμο.

ΑΝ. Όχι! κρύψε τη βαθιά την αγάπη σου, ως που νάρθη ή ώρα να το πής. Τώρα δεν πρέπει... Τώρα φέρνει τον κίνδυνο.

Ε. Μητέρα, με κάνεις να φοβάμαι παραπολύ...

ΑΝ. Σώπα!...

ΣΤ. Τόν κίνδυνο;...

ΑΝ. Έσύ άπόφυγε να ίδής σήμερα τον πατέρα της.

ΣΤ. Μά...

ΑΝ. Κάμε όπως σου λέω. Μή ρωτήσης τίποτ' άλλο.

ΣΤ. Μά τόσο κακό του κάνω;

ΑΝ. Φύγε! Κάποια κατάρρα άρχισε να βαραίνει άπάνω μας! Φύγε, αν μας αγαπάς!...

Ε. Υπακούω με το φόβο στην ψυχή.

Ε. Έφυγε...

ΑΝ. Παιδί μου! εσύ τώρα βοήθησέ με!

Ε. Μητέρα!...το ξέρω το μυστικό σου!

ΑΝ. Σώπα!

Ε. Ο πατέρας.

Π. Έδώ, όλοι μαζί...

ΑΝ. Έφυγε...

Π. Το βλέπω· μά πολύ άργά.

Ε. Πατέρα!

Π. Παρηγορήστε ή μια την άλλη. Είναι τόσο ταιριασμένες οι ψυχές σας, που δεν πρέπει να τίς ταραξή μήτε το τίποτα!

Ε. Πατέρα!

Π. Έγώ είμαι ξένος για σας!

(Τελειώνει το Α'. μέρος).

ΘΕΑΤΡΙΚΑ

ΑΙ ΔΥΟ ΚΥΡΙΑΙ

«Αί δύο Κυριαί» (Le due Dame) είναι δράμα σε τρεις πράξεις του Παύλου Φερράρη στο πρόγραμμα που έβγαλε το Βασιλικό για τη παράσταση υπάρχει το έπιθετο μόνο του Ιταλού συγγραφέα σέτε χωρίς το δικριτικό του όνομα. Στα Ιταλικά όμως γράμματα υπάρχουνε τρεις συγγραφείς με τόνομα Φερράρη. Ο ιστορικός και φιλόσοφος Giuseppe Ferrarri, ο ποιητής Severino Ferrarri, κ' ο δραματικός Paolo Ferrarri. Τέτοιο πράμα όμως πολύ φυσικά δέ μπορούσε να το ξέρη ή πολύμαθη διεύθυνση του θεάτρου για τούτο έβαλε νέντα σέετα Ferrarri νομιζοντας φαίνεται πως έτσι κάνει περισσότερο έντύπωση. Η παρατήρηση ίσως είναι πολύ φιλόλογη και δεν άξίζει τον κόπο· αναφέρουμε μόνο το πράμα χωρίς να δώσουμε σ' αυτό καμιά ξεχωριστή σημασία. Με τη φετεινή κατάσταση του Βασιλικού είναι· σά να ζητούμε «ψύλλους σ' άχερα». Τέλος πάντων το έργο είναι του Παύλου Φερράρη δραματικού από τη Μοντένα. Ο συγγραφέας αυτός πέθανε στο Μιλάνο στα 1889 άφου πρώτα έγραψε πλθος από κωμωδίες και δράματα άλλα με ιστορική υπόθεση κ' άλλα με θέση. Η Ιταλική γραμματολογία μιλώντας για τα έργα του χαρακτηρίζει μερικά γι' αληθινά άριστουργήματα ένω πάλι γι' άλλα κρατάει κάποια έπιφύλαξη. Άντιγράφουμε

μιά παράγραφο όπου κρίνεται γενικά το έργο του Ferrarri.

*

«Ο Φερράρη έργάστηκε μ' ειλικρίνεια και δύναμη προσπαθώντας να φτάση ψηλότερα, έτοιμάσε το δρόμο σε άλλους που ως την ώρα όμως δέ φανηκαν, θέλησε να παρουσιάση στο θέατρο την κοινωνία όλόκληρη από την πιο μεγάλη τάξη ως την πιο κάτω και να εξετάση μερικά απ' τα πιο δύσκολα και πιο θλιβερά κοινωνικά προβλήματα· κ' αν δέ στάθηκε πάντα τυχερός, φάνηκε όμως ειλικρίνης, αν δέ δείχτηκε μεγάλος συγγραφέας έδωκε όμως την έντύπωση ενός τίμιου και καλοσυνείδητου δασκάλου. Στο θέατρο μερικά έργα του έσβυσαν χωρίς έλπίδα ζωής· μά μερικά είναι γεμάτα ζωή, υγεία, δύναμη κ' ακόμα τώρα ακούγονται με συγκίνηση και με φχαρίστηση».

*

Έτσι τον κρίνουν οι πατριώτες του Ιταλοί. Αν θελήση όμως κανείς από το έργο που είδε να βγάλη όρισμένη και γενική κρίση ίσως αναγκαστή να μη συμφωνήση όλως διόλου μαζί τους. Το έργο αυτό που φαίνεται πως είναι κ' απ' τα καλύτερα του έχει μέσα του αρκετή φιλοσοφία κ' αρκετή ακόμα τέχνη στο δέσιμο διασκευαστικών σκηνών. Μια έλαφρά κυρία που παντρεύεται γίνεται τίμια και πιστή γυναίκα, δεν άφνει όμως το γιό της τα παντρευτή κ' αυτός μια παστρατισμένη γιατί φρονεί πολύ λογικά και πολύ σωστά, πώς στις δέκα χιλιάδες περιπτώσεις μια μόνο βγαίνει· σε καλό και πώς ή μια αυτή έτυχε να είναι ή δική της. Βλέπετε φιλοσοφία τετραγωνική που δέ μπορεί να χωρέση τίποτα. Γύρω σ' αυτή την ιδέα είναι πλεγμένο το έργο με διάφορα έπεισόδια νόστιμα φτιαγμένα με χιούμορ και με έπιδειξότητα που τον δείχνει άνθρωπο του θεάτρου. Κι' αληθινά το δράμα κρατιέται—αν κρατιέται—από τις σκηνές αυτές τις ξένες προς τη βάση του έργου παρά από την υπόθεσή του και το φόνιο του που ούτε μας λέει ούτε και θέλει να μας πη τίποτα. Ένα κομμάτι κωμωμένο για να διασκευάση κανείς αν έτυχε ναχρη κέρη. Άλλοίως βαρύνεται όπως και βαρυνοντουσαν οι θεατές του Βασιλικού γιατί δεν είχαν κέρη. Και πώς να είχαν οι δυστυχισμένοι με την ώραλα γλώσσα που τους ταίξει τώρα κάθε βράδυ ο κ. Βλάχος; Η μοναξία!, κ' φαντασιώδεις!!! κ' παραισθησικοί!!! Άλλοίμονο! δεν είμαστε καλά!

Οι ήθοποιόι καλούτσικοι. Η Κα Λοράνδου στην τρίτη πράξη πολύ καλή.

*

Τη περασμένη βδομάδα παίχτηκε κ' ή «Δούκισσα των Αθηνών». Για το έργο αυτό έτυχε να γράψω πέρυς κάτι. Όλος ο σοφός ένθουσιασμός του κ. διεθυντή κ' όλα τα ακριβοπληρωμένα σκηνικά του Βασιλικού είναι αδύνατο να δώσουν κάποια σοβαρότητα στο κωμικό κατασκευάσμα του μεγαλύτερου ρουτινιέρη συγγραφέα των Νεοελληνικών γραμμάτων.

Α. Σ.

ΣΦΟΥΓΓΑΡΙ

Βρίσκεται στο Τρίκερι σφουγγάρι ως χίλιες οκάδες φινό και καμπάδικο της πέτρας, κορφατικό και του φυκιού καθώς και 500 οκάδες σκάρτα. Παρτίδες μεγάλες και μικρές. Τιμές σύμφωνα με το φράγκο.

Κ. Ν. ΓΛΑΡΟΣ